

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Secția I civilă

Decizia nr. 949/2023

Sedința publică din data de 24 mai 2023

asupra cauzei de față, constată următoarele:

I. Circumstanțele cauzei

1. Obiectul cererii de chemare în judecată

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Argeș, secția civilă la data de 30.07.2019 sub nr. x/2019, reclamanta A. a solicitat, în contradictoriu cu pârâțul B., obligarea acestuia la plata sumei de 64404 euro, echivalentul a 304.102 RON curs BNR la 26.07.2019, de 4.7218 RON, sumă calculată la 1 euro pentru fiecare cititor, solicitând ca pârâțul să elimine, cu titlu definitiv, materialele defăimătoare de pe pagina sa personală de facebook și de pe grupurile în care au fost ulterior distribuite, asociate numelui său; să posteze pe pagina sa de facebook și în toate grupurile din care face parte o notă în care să arate că articolele au fost șterse întrucât sunt defăimătoare și încalcă prevederile art. 10 din CEDO și să publice hotărârea judecătorească pe pagina sa de facebook; să-și exprime scuze publice pe pagina sa de facebook și într-un număr de trei cotidiane naționale, pe cheltuiala sa și să fie obligat la plata cheltuielilor de judecată pricinuite de soluționarea prezentei cauze.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 1349 coroborat cu art. 1357 C. civ., raportat la art. 10 alin. (2) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Pârâțul a depus întâmpinare și cerere reconvențională, solicitând obligarea reclamantei A. la plata unor daune morale pentru prejudiciul de imagine pe care i l-a adus din anul 2012 și până în prezent, prin calomniile, injuriile, instigările la violență fizică și psihică, prin declanșarea scandalurilor publice în primărie, conducând la articole denigratoare la adresa sa în ziarele locale, la oprobiul public al familiei sale și la destrămarea acesteia, daune morale pe care le estimează la suma de 64.404 euro, echivalentul a 305.481 RON, curs BNR la 20.09.2019, la prezentarea de scuze publice, într-un număr de trei ziare locale și naționale, pe cheltuiala reclamantei, la un comportament demn de un om și de un funcționar public, prin care să nu mai aducă atingere onoarei, reputației și demnității persoanelor cu care intră în contact; la publicarea hotărârii judecătorești pe pagina acesteia de facebook și la plata cheltuielilor de judecată.

Pe rolul Tribunalului Argeș a fost înregistrat și dosarul nr. x/2019, având ca obiect cererea reclamantei pârâte de obligare a pârâțului la plata de daune morale pentru prejudiciul de imagine, în sumă de 67.374 euro, echivalentul a 320.936,049 RON (curs BNR la 14.11.2019 de 4,7635 RON), sumă calculată la 2 euro pentru fiecare cititor al acestor articole, să elimine, cu titlu definitiv, materialul defăimător de pe pagina sa personală de facebook și de pe grupurile în care au fost ulterior distribuite, asociate numelui său, să posteze pe pagina sa de facebook și în toate grupurile din care face parte, o notă în care să arate că articolele ce o vizau au fost șterse deoarece sunt defăimătoare și încalcă prevederile art. 10 din CEDO și să publice hotărârea judecătorească pe pagina sa de facebook, la exprimarea de scuze publice pe pagina sa de facebook și într-un număr de trei cotidiane naționale, pe cheltuiala pârâțului și la plata cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din data de 12.02.2019, instanța a dispus conexarea dosarului nr. x/2019 la dosarul nr. x/2019.

2. Sentința pronunțată de Tribunalul Argeș

Prin sentința nr. 470/21.12.2020, Tribunalul Argeș, secția civilă a admis în parte cererile principale conexate; a respins cererea reconvențională, ca neîntemeiată; a obligat pârâțul să plătească reclamantei cu titlu de daune pentru afectarea dreptului la imagine suma de 5000 de RON; a obligat pârâțul să înlătore atât de pe pagina sa personală de Facebook materialele referitoare la reclamantă

cuprinse în postările publicate în perioada 16.06.2018 - 19.07.2019, precum și la datele 19.10.2019 și 24.10.2019, cât și de pe grupurile în care au fost ulterior distribuite; a obligat pârâtul să publice hotărârea judecătorească pe pagina sa personală de Facebook în termen de o zi de la rămânerea definitivă a acesteia; a respins în rest cererile conexe; a obligat pârâtul să plătească reclamantei cu titlu de cheltuieli de judecată reduse în sumă de 2174,86 RON.

3. Decizia pronunțată de Curtea de Apel Craiova

Prin decizia nr. 283/07.09.2022, Curtea de Apel Craiova, secția I civilă a admis apelul reclamantei împotriva sentinței; a schimbat în parte sentința, în sensul că a obligat pârâtul la plata, către reclamantă, a sumei de 3824,86 RON cheltuieli de judecată în primă instanță; a menținut restul dispozițiilor sentinței; a respins, ca nefondat, apelul pârâtului împotriva aceleiași sentințe; a obligat pârâtul la plata, către reclamantă, a sumei de 2480 RON cheltuieli de judecată în apel, reprezentând taxa judiciară de timbru și onorariu avocat.

4. Calea de atac a recursului exercitată în cauză

Împotriva acestei decizii au declarat recurs ambele părți.

a) Recurenta-reclamantă A. a întemeiat recursul pe dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 6 și 8 C. proc. civ. și a arătat că hotărârea recurată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază, cuprinde motive contradictorii și a fost dată cu încălcarea și aplicarea greșită a normelor de drept material, respectiv art. 253 C. civ.

În motivarea căii de atac s-a arătat că, potrivit curții de apel, doar instanța este cea care apreciază cuantumul despăgubirilor, considerându-se că suma acordată este suficientă în raport de particularitățile spetei deduse judecății, dar și întrucât s-au dispus și alte măsuri în vederea reparării prejudiciului încercat de reclamantă, respectiv obligarea pârâtului să înlăture de pe pagina sa personală de Facebook materialele referitoare la reclamantă cuprinse în postările publicate și de pe grupurile în care au fost ulterior distribuite și publicarea hotărârii judecătorești pe pagina personală de Facebook în termen de o zi de la rămânerea definitivă a acesteia.

Art. 253 C. civ. reglementează în mod distinct mijloacele de apărare puse la îndemâna persoanei fizice ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate sau amenințate. Astfel, persoana care pretinde că i-a fost lezat un drept nepatrimonial se poate adresa instanței cu o cerere care, în funcție de etapa de desfășurare a pretensei încălcări și de durata acesteia, poate avea ca obiect unul sau mai multe din mijloacele de apărare prevăzute de textul de lege. Astfel, persoana prejudiciată poate cere despăgubiri sau, după caz, o reparație patrimonială pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial, ce i-a fost cauzat, indiferent de faptul că s-au cerut și s-au luat de către instanță și alte măsuri pentru protejarea drepturilor nepatrimoniale încălcate.

Scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând, a unei satisfacții morale pentru suferințele provocate. Prin celelalte măsuri dispuse de instanță nu se realizează în mod direct repararea prejudiciului încercat de reclamantă, ci doar se stopează efectele acțiunii ilicite a pârâtului. Constatarea, prin hotărârea judecătorească, a atingerii dreptului reclamantei la demnitate și publicarea acesteia pe pagina personală de Facebook a pârâtului nu reprezintă o modalitate de reparare a prejudiciului moral suferit. Daunele morale sunt acordate cu titlu de sancțiune. Ele sunt despăgubiri menite realmente să penalizeze pârâtul vinovat de atingerile grave aduse imaginii reclamantei și, în același timp, să se constituie într-un avertisment sever pentru cei care ar intenționa să aducă atingeri dreptului la imagine al reclamantei.

Instanța de apel nu face nicio referire la criteriile de stabilire a daunelor morale în raport de consecințele negative suferite de victimă pe plan fizic și psihic, importanța valorilor lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori, intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării, măsură în care a fost afectată situația familială, profesională și socială. Suma de 5000 RON nu reprezintă o satisfacție echitabilă acordată reclamantei pentru atingerea adusă onoarei, demnității și reputației sale, nefiind de natură să împiedice realizarea, continuarea sau repetarea unor asemenea afirmații dăunătoare de către pârât. Soluția adoptată de instanța de apel nu corespunde standardelor și exigențelor procedurale referitoare la motivare, întrucât pe de o parte, nu a răspuns criticilor formulate, iar pe de altă parte, a argumentat decizia pronunțată pe baza unor considerente contradictorii. Răspunderea delictuală trebuie să îndeplinească atât funcția reparatorie, cât și pe cea preventivă. Instanța contrazice existența acestor funcții când, raportat la datele spetei, consideră, neargumentat, că repararea prejudiciului s-a realizat și prin celelalte măsuri dispuse. Simpla

constatare a conduitei ilicite, publicarea hotărârii și acordarea unei sume derizorii nu reprezintă o reparație adecvată și suficientă, în condițiile în care reclamanta a pretins o reparație patrimonială pentru încălcarea unor drepturi personale nepatrimoniale în sensul avut în vedere prin dispozițiile art. 253 alin. (4) C. civ.. În aprecierea cuantumului despăgubirilor morale, instanța avea obligația să se raporteze exclusiv la criteriile jurisprudențiale interne și convenționale, având în vedere faptele ilicite săvârșite de pârât și situația personală a reclamantei. În acest sens, instanța de apel nu motivează acordarea daunelor morale pe principiile de drept naționale și convenționale în această materie, care impun repararea integrală a prejudiciului moral atunci când consecințele negative suferite pe plan fizic și moral au fost pe deplin dovedite.

Din considerentele deciziei recurrate nu se pot determina criteriile avute în vedere la stabilirea în concret a cuantumului daunelor morale, întrucât instanța nu face referire la consecințele negative suferite sub aspectul vieții sociale, familiale și profesionale. Toate criteriile de cuantificare a prejudiciului moral sunt subordonate conotației aprecierii rezonabile, pe o baza echitabilă, corespunzătoare prejudiciului real și efectiv produs victimei. Reclamanta a indicat în acțiune un criteriu obiectiv în funcție de care a calculat cuantumul daunelor morale solicitate, criteriu raportat la numărul total de cititori al articolelor publicate de pârât pe pagina sa personală de Facebook.

Solicită admiterea recursului și obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Recurentul-pârât B. a întemeiat recursul pe dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 6 și 8 C. proc. civ. și a arătat că în cauză nu există prejudiciu al intimității-reclamante, câtă vreme aceasta se bucură de aceeași notorietate, de aceeași apreciere, având același cerc de prieteni, același anturaj profesional, în cadrul aceleiași instituții, deținând în continuare aceeași funcție publică.

Reclamanta deține o funcție publică importantă la nivel local, în cadrul Primăriei Curtea de Argeș, a fost șef serviciu juridic, contencios și agricol, iar din 2021 este secretar general al primăriei municipiului. O astfel de funcție presupune o expunere mare în ceea ce privește apariția articolelor de presă și în spațiul public cu privire la chestiuni care privesc comunitatea pe care reclamanta o reprezintă, respectiv bugetul public. Iar articolele apărute au vizat exclusiv acest tip de chestiuni, de interes public.

Nu poate fi, în mod legal, angajată răspunderea pârâtului pentru că a transpus pe pagina sa de Facebook extrase din publicațiile ziarelor locale privind modalitatea de utilizare a unor fonduri publice sau preocuparea aleșilor în funcții publice, pentru că aceste mecanisme trebuie să beneficieze de transparență totală, prin natura lor. Comentariile pe baza articolelor publicate în ziare locale aveau corespondent în realitate, în privința lor au fost făcute solicitări de comunicare de informații cu caracter public cărora Primăria Curtea de Argeș nu le-a dat curs niciodată, în privința cărora au fost sesizate organele de cercetare penală, iar aceste demersuri au fost aduse la cunoștința nu doar a instanței, dar și a cetățenilor orașului.

Apreciază recurentul că modalitatea transparentă și reclamarea acestor practici apreciate a fi fost contrare legii și bunelor moravuri, mai ales în privința unor aleși locali, nu poate fi apreciată ca vexatoare, așa cum a susținut reclamanta iar instanța de apel a preluat fără verificarea îndeplinirii condițiilor legale pentru angajarea răspunderii subsemnatului recurent-pârât.

În speță, pentru fiecare dintre afirmațiile făcute a existat o bază reală, fiind indicată în fiecare caz, fie sursa preluării articolelor, fie dovada demersurilor ulterioare, respectiv solicitări în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, plângeri penale adresate organelor cu competență în domeniu.

Deși cuantificarea prejudiciului moral nu este supusă unor criterii legale de determinare, instanța urmând a judeca în echitate, daunele morale se stabilesc prin apreciere, ca urmare a aplicării criteriilor referitoare la consecințele negative suferite de cei în cauză, în plan psihic și afectiv, importanța valorilor lezate, măsura în care acestea au fost lezate, intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării. Toate aceste criterii se subordonează conotației aprecierii rezonabile, pe o bază echitabilă, corespunzătoare prejudiciului real și efectiv produs. Repararea integrală a prejudiciului presupune înlăturarea tuturor consecințelor dăunătoare ale unui fapt ilicit și culpabil (patrimonial sau nepatrimonial), în scopul repunerii păgubitului, în situația anterioară (restitutio in integrum).

Înalta Curte de Casație și Justiție a decis că "despăgubirile acordate victimei trebuie să constituie o justă și integrală reparare a pagubei cauzate prin fapta ilicită a autorului" și, de asemenea, că "este

de principiu că victima unui fapt ilicit are dreptul la repararea integrală a prejudiciului suferit, iar întinderea despăgubirilor este determinată de principiile reparației integrale a prejudiciului". Sumele acordate cu titlu de daune morale nu trebuie să reprezinte o îmbogățire fără justă cauză, ci ele trebuie să aibă caracter compensatoriu pentru o suferință certă, rezultată din producerea unei fapte ilicite cauzatoare de prejudicii. Aprecierea judecătorului privind evaluarea daunelor morale este subiectivă, dar criteriile care au stat la baza cuantumului despăgubirilor sunt obiective și pot forma obiectul controlului instanței de recurs.

Recurentul solicită Înaltei Curți să împărtășească criteriul general evocat de instanța europeană, potrivit căruia despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă reputației, având în vedere, totodată, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora și să rețină că, în speță, nu există un astfel de prejudiciu, nici fizic, nici psihic, nici material sau profesional. Reclamanta se bucură de aceeași apreciere și susținere, de vreme ce a fost și este susținută în promovarea profesională, atât de prieteni, colegi cât și de superiorii ierarhici, nu a fost invocată și probată vreo suferință fizică sau psihică drept consecință a atitudinii pârâtului, afectarea onoarei și demnității acesteia neputând fi reținute în cauză.

Relativ la tratamentul discriminatoriu și inegal decurgând din audierea unui singur martor pentru susținerea apărării recurentului, acesta precizează că întreaga motivare a instanței de apel asupra acestui aspect nu reprezintă decât însușirea punctului de vedere al reclamantei, fără filtrul propriu, personal al instanței. În condițiile în care încălcarea principiului egalității în fața legii statuat de art. 16 din Constituție și principiului egalității armelor în proces consacrat de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale a reprezentat chiar unul dintre motivele criticilor din apel, pentru garantarea dreptului la un proces echitabil, apreciază că instanța putea și trebuia să procedeze la audiere în vederea lămuririi circumstanțelor de fapt, dând eficiență caracterului devolutiv al apelului, prin repunerea în discuția părților a situațiilor de fapt și de drept dezbătute în fața primei instanței, chiar și sub limitarea impusă de regulile restrictive exprimate prin adagiile *tantum devolutum quantum appellatum*. Demersul acesta apare justificat și merit a oferi o garanție a unei juste aprecieri cu atât mai mult cu cât ar fi avut nu doar temei legal dar și factual în condițiile în care relațiile de dușmănie ce existau între recurentul-pârât și martorul C., erau nu doar cunoscute, dar mai ales erau probate, iar actele în probațiune se aflau la dosarul cauzei. Legăturile profesionale, de prietenie și de afaceri existente între intimata-reclamantă și martori sunt probate prin actele depuse la dosarul cauzei. Niciuna din afirmațiile recurentului nu este lipsită de suport probator, însă niciuna dintre aceste probe nu doar că nu a fost analizată, dar nici măcar observată de instanța de apel. În aparență elaborată, decizia recurată nu cuprinde argumentele pe care se întemeiază, preluarea unora dintre susținerile părților neputând fi primită cu valoarea de motivare a hotărârii luate.

Prin prisma funcției publice de conducere și de autoritate pe care a exercitat-o în calitatea de șef serviciu juridic, contencios și agricol intimata-reclamantă împreună cu D., șef birou resurse umane, și E., șef direct al reclamantei, primar al municipiului Curtea de Argeș, puteau avea o influență hotărâtoare asupra vieții profesionale a martorilor C. și F., ambii angajați pe posturi de execuție în cadrul primăriei Curtea de Argeș. Chiar au și avut, de vreme ce, în prezent, martora F. a fost numită manager al spitalului municipal din oraș.

În ce privește obligarea recurentului la plata cheltuielilor de judecată constând în 2480 RON cheltuieli de judecată în apel, din cuprinsul hotărârii criticate nu rezultă cenzurarea sau nu a acestor cheltuieli, proporțional cu admiterea parțială a căii de atac și cu împrejurarea amânării judecării cauzei imputabilă intimitei-reclamante, așa încât aceste cheltuieli sunt apreciate ca nejustificate, prin raportare la cele două abordări.

5. Apărările formulate în cauză

Prin întâmpinare, recurenta reclamantă a A. a invocat excepția de nulitate a recursului pârâtului pentru neîncadrarea criticilor formulate în motivele prevăzute de art. 488 C. proc. civ.

În subsidiar, a solicitat respingerea recursului, ca nefondat și a arătat că în cauză s-a produs un prejudiciu de imagine, fiind încălcat justul echilibru între libertatea de exprimare, nevoia publicului de informare și respectarea vieții private. Afirmațiile făcute de recurent la adresa reclamantei și limbajul insultător folosit nu au avut drept scop decât denigrarea acesteia și nicidecum informarea publicului. Prejudiciul produs este unul de imagine, fiindu-i deteriorată reclamantei buna reputație

atât în profesie cât și în societate. Totodată, denigrarea în public i-a produs reclamantei neliniște sufletească și suferință interioară.

Recurentul menține un caracter sarcastic, jignitor, afirmând că afectarea reclamantei a fost una constructivă de vreme ce aceasta, în urma publicațiilor sale, a fost promovată în funcția de secretar general al primăriei, desi acest post a fost ocupat în urma organizării unui concurs. Aceasta denotă faptul că, indiferent de sancțiunea primită sub forma obligării la daune, recurentul-pârât nu conștientizează caracterul ilicit al faptelor săvârșite sau gravitatea acestora.

Recurentul mai arată faptul că libertatea de exprimare este mai largă în cazul în care informațiile din spațiul public vizează persoane publice, de interes public sau aleși locali. La data postării articolelor defăimătoare, reclamanta nu avea calitatea de persoană publică sau ales local. Faptul că aceasta este funcționar public, în cadrul Primăriei Municipiului Curtea de Argeș, nu înseamnă că este o persoană publică. De asemenea, calitatea de funcționar public a ocupat-o în urma unui concurs, iar nu în urma unor alegeri, neavând astfel statutul de ales local.

Prin întâmpinare, recurentul-pârât B. a arătat că instanța de apel a dat eficiență normelor de drept material dar și jurisprudențial în materie, justificând netemeinicia solicitărilor reclamantei și respingerea lor.

Indiferent de modul în care instanța de apel a dat eficiență probatoriului pârâtului, din ceea ce se reține în decizia recurată rezultă, fără dubiu, că a existat o promovare și o apreciere pecuniară a recurente. Așadar, prin niciun raționament logic, mai simplu sau mai complex, nu se poate susține existența unui prejudiciu, adică a acelu element de care este indispensabil legată pretenția recurente-reclamantei.

După declanșarea prezentului litigiu, în contextul apariției unor articole și comentarii apreciate ca fiind esențialmente nereale, defăimătoare și vătămătoare la adresa sănătății fizice și psihice a recurente, dar și a situației familiale, profesionale și sociale, recurenta-reclamantă a fost promovată din funcția de consilier juridic în funcția de șef Serviciu Juridic, G. iar ulterior în funcția de secretar general al primăriei Municipiului Curtea de Argeș.

Or, prin raportare la obiectul prezentului litigiu, instanța avea obligația de a analiza în ce măsură dreptul la liberă exprimare exercitat de către pârât prin preluarea, în mediul online al rețelei de socializare Facebook, a unor articole publicate în prealabil în publicații ziaristice locale, au lezat demnitatea și onoarea intimatei-recurente-reclamante și care este prejudiciul material sau moral suferit de aceasta.

Niciuna dintre aceste situații sau pretinse vătămări nu a fost dovedită în prezenta cauză, astfel că, față de ascensiunea profesională a reclamantei A., susținerile pârâtului privind afectarea pozitiv-constructivă suferită, chiar defăimătoare să fi fost, nu susțin ideea de prejudiciu. Promovarea profesională presupune o apreciere a calităților profesionale, astfel încât afectarea materială și profesională nu se regăsesc în speță, ceea ce invalidează criticile recurente.

Deși reclamanta era obligată să producă argumente și indicii din care să rezulte în ce măsură drepturile sale personale nepatrimoniale i-au fost afectate, în contextul aprecierii îndeplinirii condițiilor răspunderii civile delictuale, pârâtul a fost obligat la plata sumei de 5.000 RON cu titlu de daune morale și la înlăturarea de pe pagina personală de Facebook a materialelor referitoare la reclamantă cuprinse în postările publicate în perioada 16.06.2018 -19.07.2019, precum și în data de 19.10.2019 și de 24.10.2019, cât și de pe grupurile în care au fost ulterior distribuite și să publice hotărârea judecătorească pe pagina sa personală de Facebook.

Nici critica formulată și nici raționamentul de calcul prin care s-a ajuns la suma de 64,404 euro reprezentând pretenția reclamantei nu au vreo susținere. Modalitatea de cuantificare expusă de recurentă nu are nimic concret, recurenta însăși susține caracterul incontrollabil al distribuțiilor pe aceste rețele de socializare, astfel încât critica pe care o aduce cu privire la cuantificare despăgubirilor morale este în mod evident nefondată.

La data de 24.05.2023, recurentul-pârât B. a depus note scrise prin care a solicitat respingerea excepției de nulitate a recursului invocată de către recurenta-reclamantă. A arătat că recursul este întemeiat pe dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 8 C. proc. civ. și a solicitat admiterea acestuia astfel cum a fost formulat.

II. Soluția și considerentele Înaltei Curți de Casație și Justiție

Având în vedere că, spre deosebire de recursul reclamantei care, prin toate criticile sale, a contestat un nivel scăzut al daunelor acordate, cel al pârâtului a supus examinării, chiar într-o abordare improprie exigențelor specifice recursului, o serie de elemente ce țin de fondul cauzei (existența și evaluarea prejudiciului, nerealizarea de către instanțe a unei analize proprii naturii cauzei, interpretarea și administrarea probelor), Înalta Curte va examina cu întâietate acest din urmă recurs.

Deși prin întâmpinarea reclamantei la acest recurs s-a invocat nulitatea căii de atac pentru motivul neîncadrării criticilor în cazurile de nelegalitate limitativ prevăzute în cuprinsul art. 488 alin. (1) C. proc. civ., Înalta Curte nu va reține incidența acestei sancțiuni având în vedere că neregularitatea formală a neîncadrării criticilor, deși prezentă, nu afectează memoriul de recurs în întregul său, rămânând ca pe parcursul analizei să fie arătate punctual susținerile a căror neîncadrare nu vor primi, din acest motiv, un răspuns din partea instanței de recurs.

a) Cu aceste precizări, supunând analizei recursul formulat de pârât împotriva deciziei instanței de apel, Înalta Curte reține caracterul său nefondat, în considerarea următoarelor aspecte:

În mod nefondat se pretinde - într-o critică a cărei analiză are loc pe tărâmul dispozițiilor art. 488 alin. (1) pct. 6 C. proc. civ. - că, în speță, lipsește o analiză a instanței asupra justului echilibru care trebuie să fie asigurat între libertatea de expresie, nevoia publicului de informare și respectarea vieții private (a reclamantei), adică acea analiză specifică și absolut necesară soluționării cauzelor de tipul celei de față în care sunt puse în balanță dreptul la liberă exprimare, consacrat prin art. 10 din CEDO și art. 30 din Constituția României și dreptul la viață privată, prevăzut de art. 8 din aceeași Convenție Europeană și ocrotit printr-o serie de dispoziții de ordin constituțional (art. 30 alin. (6) și legal (art. 70 și următoarele din C. civ.).

Dimpotrivă, atare analiză se regăsește la nivelul deciziei din apel chiar cu prilejul examinării apelului formulat de pârât împotriva hotărârii de primă instanță, subsecvent reținerii caracterului ilicit al faptelor săvârșite de acesta, constând în postarea pe contul propriu în platforma socială Facebook (calificat drept spațiu public) a unei serii de articole cu conținut ce au vizat-o pe reclamantă și a căror responsabilitate a fost atribuită pârâtului în calitate de autor.

Examinarea justului echilibru ce trebuie găsit între cele două drepturi puse în antiteză prin acțiunile pârâtului (art. 10 și art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului) a fost realizată de instanța de apel în lumina jurisprudenței CEDO (pe care o și evocă), luând în considerare, pe de o parte, modalitatea de săvârșire a faptei - prin postarea de materiale pe o platformă de socializare cu mulți utilizatori, mai ales în zona urbană, căreia aparțin și părțile litigante - iar pe de altă parte, conținutul denigrator al materialelor, în care se regăsesc, pe lângă acuze de săvârșire a unor fapte ilegale, chiar de natură penală (abuz în serviciu, trafic de influență), cuvinte/calificative ori asocieri jignitoare și denigratoare ("H.", "I.", J., K., L., etc.).

Chiar în prezența apărării pârâtului cum că a utilizat informații/articole preluate din publicații locale ori că a dezbătut subiecte legate de desfășurarea activității la nivelul Primăriei Curtea de Argeș, instanța de apel a apreciat că au fost depășite limitele libertății de exprimare prin modul în care pârâtul a ales să aducă la cunoștința publicului subiectele abordate, folosind un limbaj jignitor, care depășește simpla informare și care a fost folosit cu scopul de a atinge onoarea și demnitatea reclamantei. De asemenea, justul echilibru a fost rupt întrucât scopul informativ al datelor furnizate nu a fost exercitat cu bună credință, afirmațiile defăimătoare fiind îndreptate împotriva persoanei reclamantei cu scopul de a aduce atingere onoarei și demnității acesteia cu atât mai mult cu cât s-a reținut că apelantul nu s-a limitat la a aduce la cunoștința publicului faptele atribuite reclamantei, ci a folosit un limbaj jignitor la adresa sa.

A contat, de asemenea, în evaluarea instanței de apel, atât modalitatea de exprimare în articolele supuse verificării, caracterizată a fi una pur insultătoare dat fiind limbajul folosit, dar și lipsa de fundament a acuzațiilor privind săvârșirea de către reclamantă a unor fapte penale, pârâtul nefăcând dovada celor susținute în materialele postate.

Așadar, există în cauză o analiză a instanței asupra justului echilibru între libertatea de expresie, nevoia de informare a publicului și dreptul reclamantei la respectarea vieții private, fiind limpede că angajarea răspunderii civile delictuale a pârâtului nu a avut loc pentru fapta acestuia de a fi transpus în pagina sa de Facebook extrase din publicațiile locale (eronat identificate de acesta a constitui baza factuală a materialelor/comentariilor publicate) relative la utilizarea fondurilor publice ori la

preocupările aleșilor în funcții publice, după cum nefondat se susține pe calea recursului ce l-a formulat.

Ca element al situației de fapt, deplin stabilit în fața instanțelor de fond, existența prejudiciului produs reclamantei prin fapta ilicită a pârâtului nu mai poate fi contestată în recurs, reținându-se că, contrar alegațiilor pârâtului, prejudiciul a fost stabilit, pe baza circumstanțelor producerii faptei și a celorlalte probe administrate, ca fiind unul de imagine, prin denigrarea reclamantei în mod public fiindu-i afectată buna reputație în profesie și în societate, împrejurări de natură a atrage consecințe de ordin moral precum neliniști și suferințe interioare, îngrijorări, frustrări.

Contrar criticilor pârâtului, subsumabile tot motivului de recurs dat de art. 488 alin. (1) pct. 6 C. proc. civ., stabilirea prejudiciului a avut loc cu luarea în considerare a criteriilor enunțate și indicate de acesta a fi fost omise, considerentele instanței de apel făcând referire la poziția reclamantei de funcționar în cadrul Primăriei Curtea de Argeș (eronat asociată de pârât cu o funcție publică electivă), la relațiile de serviciu care i-au fost afectate, la poziția sa în cadrul comunității din care face parte, la sentimentul de frustrare și suferință psihică decurgând din expunerea sa disprețului, desconsiderării profesionale și umane, prin utilizarea de afirmații defăimătoare și a unui limbaj jignitor la adresa acesteia.

Neevidențierea în mod particular a acestor criterii în considerentele deciziei din apel decurge din aceea că nu în fața acestei instanțe a avut loc cuantificarea prejudiciului ci, menținând soluția de primă instanță pe acest aspect, curtea de apel a acționat ca o instanță de control judiciar ce a validat criteriile deja valorificate în cuprinsul hotărârii tribunalului, judecând în limitele criticilor formulate.

Afirmațiile pârâtului în sensul că reclamanta se bucură și în prezent de aceeași notorietate, că are același cerc de prieteni și același anturaj profesional, fiind promovată ea și martorii ce lucrează în cadrul aceleiași instituții, nu sunt de natură să atenueze ori să înlăture caracterul ilicit al faptei sale și nici condiția prejudiciului, dat fiind că, așa cum s-a arătat, acesta a fost, în primul rând, asociat trăirilor negative interne ale persoanei, suferințelor de ordin moral, psihic, și mai puțin unor consecințe directe materiale, fizice ori profesionale.

Cât privește calitatea de funcționar a reclamantei, care, potrivit pârâtului ar fi trebuit să fie avută în vedere în aprecierea unui grad mai mare de libertate în exprimare când în discuție este vorba de persoane ce exercită o funcție publică ori de interes public, se reține că aceasta a fost deja valorificată în speță prin stabilirea unui nivel relativ scăzut al despăgubirii, făcând obiect de critică și în apelul reclamantei care s-a plâns de o subevaluare a prejudiciului pe acest motiv.

Calitatea reclamantei de funcționar public ce reclamă o toleranță sporită față de critică nu poate însă să o condamne pe aceasta la o încălcare necondiționată a valorilor umane, în mod egal ocrotite prin dispozițiile art. 72 și art. 252 din C. civ., precum demnitatea, onoarea, reputația, integritatea psihică, viața privată, astfel după cum corect au apreciat instanțele de fond atunci când au decis sancționarea pârâtului și obligarea sa la repararea prejudiciului produs. În plus, așa cum s-a arătat deja, angajarea răspunderii civile delictuale a pârâtului a avut loc nu pentru comunicarea de informații și materiale cu conținut critic la adresa activității desfășurate de reclamantă, ci pentru deturnarea scopului informativ ce a fost utilizat pentru a defăima persoana acesteia, pentru a-i aduce atingere onoarei și demnității prin întrebuițarea unui limbaj jignitor, pur insultător ori pentru a asocia persoana reclamantei cu imaginea unui funcționar incompetent și corupt, asupra căruia planează indiciile săvârșirii chiar a unor fapte de natură penală.

În sfârșit, judecata cauzei și aprecierile asupra marjei mai largi a libertății de exprimare nu se puteau realiza prin raportare la funcția de mare expunere - în termenii recurentului-pârât - pe care aceasta a dobândit-o (secretar general al primăriei) mult ulterior datei producerii faptelor ilicite reclamate (16.06.2018 - 24.10.2019), după cum sugerează pârâtul.

În legătură cu acuzațiile săvârșirii unor fapte de natură penală, instanța de apel a reținut lipsa lor de fundament în condițiile în care pârâtul nu a făcut dovada celor afirmate despre reclamantă.

Această concluzie nu poate fi însă infirmată prin ceea ce recurentul-pârât a indicat a constitui o "bază reală pentru fiecare din afirmațiile făcute", cu trimitere la indicarea sursei de preluare a articolelor ori la demersurile sale ulterioare (solicitări de comunicări de informații în baza Legii nr. 544/2001 sau plângeri penale). Pentru a exista bază reală factuală invocată ca fundament al comunicării de informații, aceasta trebuie să conștie într-un set de date și informații stabilite cu certitudine sau caracterizate printr-un grad sporit de credibilitate și determinare, care să preexiste informațiilor

vehiculate în spațiul public de persoana verificată, niciuna din aceste caracteristici nefiind proprie elementelor indicate de pârât drept bază reală a informațiilor pe care le-a postat pe rețeaua de socializare. Aceasta întrucât articolele din presa locală nu pot emite verdicte în privința săvârșirii de fapte penale, ci, cel mult, vehiculează același gen de informații propagat și prin acțiunile pârâtului, în timp ce demersurile penale proprii întreprinse de acesta, neconfirmate până la acest moment, sunt ulterioare răspândirii de informații.

Deși este real că poate face obiectul controlului instanței de recurs utilizarea criteriilor de determinare a daunelor acordate în compensarea prejudiciului moral, se reține că prin recursul său pârâtul nu a dedus analizei critici cu un atare conținut, rezumându-se să afirme, din nou contrafactual și necenzurabil pe calea recursului (deoarece vizează elemente ale situației de fapt definitiv stabilite), că reclamanta nu a suferit niciun prejudiciu nici fizic, nici psihic, nici material sau profesional, deoarece se bucură de aceeași apreciere și susținere, fiind chiar promovată.

Nu vor fi supuse analizei pe calea recursului, ca nefiind încadrabile în motivele de nelegalitate enunțate în cuprinsul art. 488 alin. (1) punctele 1-8 C. proc. civ., acuzațiile pârâtului potrivit cărora, în stabilirea circumstanțelor cauzei, instanța ar fi preluat fără niciun filtru alegațiile intimatei-reclamante, în timp ce susținerile sale ar fi fost îndepărtate fără nicio argumentare logică sau juridică, întocmai ca și probele pe care le-a adus în sprijinul său.

În același registru, al criticilor neîncadrabile, care supun verificării aspecte de netemeinicie a activității instanței de apel sunt și acelea prin care pârâtul a acuzat un tratament discriminatoriu și inegal în administrarea probelor, decurgând (potrivit acestuia) din audierea unui singur martor pentru susținerea apărărilor sale.

Răspunzând aceleiași critici a pârâtului susținută în calea de atac a apelului, curtea de apel a expus concret coordonatele legale în care a avut loc încuviințarea și audierea singurului martor propus de pârât în fața primei instanțe, cu trimitere la dispozițiile art. 194 lit. c), art. 205 alin. (2) lit. d) și art. 254 alin. (1) C. proc. civ. S-ar mai impune adăugat aici că, la termenul de dezbateri a cauzei în fața primei instanțe (23.11.2020), pârâtul care se plânde în legătură cu un tratament discriminatoriu și inegal al probelor, a declarat la întrebarea instanței că nu mai are alte cereri de formulat și nici probe de administrat. De asemenea, a arătat curtea de apel argumentat de ce nu a înlăturat din rândul probelor depozițiile celor doi martori propuși de reclamantă (considerând necesară cunoașterea efectului acțiunilor pârâtului din interiorul colectivului în care lucra reclamanta și ca nedovedită pretinsa relație de dușmănie a pârâtului cu unul din martori).

Or, în calea de atac a recursului, pârâtul nu a contestat condițiile de legalitate ale încuviințării și administrării probelor ce au fost arătate în motivarea instanței de apel, după cum nu a contestat motivele legale pentru care proba cu audierea unui martor suplimentar i-a fost respinsă în apel (deoarece, în același mod deficitar ca și în prima instanță, acesta a fost propus la momentul dezbaterilor asupra apelurilor, după închiderea cercetării judecătorești, fără să fi fost propus prin motivele de apel), ci s-a arătat nemulțumit de răspunsul primit, rezumându-se să afirme în aceeași notă din critica precedentă, că întreaga motivare din apel pe acest aspect este rezultatul însușirii punctului de vedere al reclamantei, acuzând lipsa filtrului personal al instanței.

Fără să se refere la vreunul din aceste impedimente legale, pârâtul a acuzat încălcarea principiului egalității în fața legii, statuat prin art. 16 din Constituție, și a principiului egalității armelor în proces, consacrat prin art. 6 din CEDO, susținând că instanța de apel putea și trebuia să procedeze la audierea martorului suplimentar în vederea lămuririi circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei. Acțiunea principiilor de care se prevalează pârâtul nu poate, însă, să aibă loc acolo unde neîncuviințarea probelor sau a unui număr echivalent de probe pentru toate părțile este consecința conduitei procesuale nelegale a acestora, cum s-a întâmplat în cazul de față.

Reținând că ceea ce nu s-a probat în fața instanțelor de fond, nu ar putea fi probat în recurs (cu referire la relația de dușmănie dintre pârât și unul din martorii reclamantei) și că o examinare asupra criticilor anterior arătate ar presupune o incursiune asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei, incompatibilă cu judecata unui recurs ce permite exclusiv un control în legalitate a hotărârii pronunțate în apel (părțile beneficiind și epuizând deja două etape de judecată devolutive, în primă instanță și în apel), Înalta Curte se rezumă să observe că depozițiile martorilor audiați au furnizat instanțelor, nu o bază probatorie a faptei ilicite săvârșite ce a fost reținută chiar pe baza materialelor postate, ci a prejudiciului încercat de reclamantă prin săvârșirea acesteia.

De asemenea, sunt critici care trimit la evaluarea probatoriului și la situația de fapt a cauzei - ce nu vor fi evaluate din acest motiv - cele prin care se invocă raporturile de subordonare și influență dintre martori și reclamantă ori caracterul simulat al cercetării disciplinare la care a fost supusă aceasta.

Cât privește soluția instanței de apel, de obligare a pârâtului la plata cheltuielilor de judecată în sumă de 2 480 RON, contestată pentru motivul necenzurării sale de către instanță, nu poate fi reținut caracterul său nelegal, având în vedere împrejurarea că recurgerea la mecanismul prevăzut în cuprinsul art. 451 alin. (2) este o posibilitate aflată la dispoziția instanței, de care aceasta uzează atunci când cheltuielile cu onorariul avocatului sunt vădit disproporționate în raport cu valoarea, complexitatea cauzei ori activitatea desfășurată de avocat, ceea ce nu este cazul în speță.

Având în vedere cele de mai sus și reținând, pe de o parte, că nu se verifică acele critici subsumate dispozițiilor art. 488 alin. (1) pct. 6 C. proc. civ., că recursul nu conține critici încadrabile în motivul legal dat de art. 488 alin. (1) pct. 8 C. proc. civ. (nearătându-se care dispoziții de drept material au fost încălcate ori greșit aplicate de instanța de apel) și, pe de altă parte, că celelalte critici ale memoriului dezvoltă ori combat elemente ale situației de fapt a cauzei care nu pot face obiectul controlului în legalitate pe care instanța de recurs este abilitată să îl exercite asupra hotărârilor pronunțate în apel, Înalta Curte va respinge ca nefondat recursul declarat de pârât.

b) Cât privește recursul formulat de reclamantă, acesta a contestat, pe temeiul dispozițiilor art. 488 alin. (1) pct. 6 și 8 C. proc. civ., soluția instanței de apel dată apelului exercitat de această parte împotriva hotărârii de primă instanță, prin care solicita acordarea de despăgubiri într-un cuantum majorat față de cel stabilit.

Examinarea acestui recurs prin raportare la motivele de nelegalitate invocate relevă caracterul său nefondat, fiind deplin valabile și în cazul reclamantei considerațiile reținute în examinarea recursului declarat de pârât care critica absența unei raportări a instanței de apel la criteriile de stabilire a daunelor morale cum ar fi consecințele negative suferite de victimă în plan fizic și psihic, importanța valorilor lezate, măsura în care aceste valori au fost lezate, intensitatea cu care au fost concepute consecințele vătămării, măsura afectării situației familiale, profesionale și sociale.

Așa cum s-a arătat și în examinarea acestui recurs, criteriile de determinare a despăgubirii sunt prezente și se regăsesc la nivelul întregii argumentări a instanței de apel care, în limitele criticilor formulate, a răspuns validând soluția primei instanțe și criteriile de cuantificare a daunei întrebunțate de tribunal.

Este greșit criticat argumentul instanței de apel care, în privita cuantificării daunei, a avut în vedere inclusiv aspectul că, alături de obligarea pârâtului la dezdăunări pentru prejudiciul moral adus reclamantei, s-au dispus și măsuri complementare reglementate în cuprinsul art. 253 alin. (3) din C. civ., calificate ca modalități de reparare a prejudiciului.

Afirmă reclamanta că prin celelalte măsuri dispuse de instanță (obligarea pârâtului la înlăturarea de pe pagina Facebook a materialelor referitoare la reclamantă și de pe grupurile în care au fost ulterior distribuite și obligarea la publicarea hotărârii judecătorești pe aceeași pagină de Facebook) doar se stopează efectele acțiunii ilicite a pârâtului și nu se asigură și o reparare a prejudiciului, astfel că atare măsuri complementare n-ar trebui luate în calcul când se discută despre contabilizarea reparării acestuia.

Atare punct de vedere este doar parțial corect întrucât deși efectul direct și imediat al unor astfel de măsuri este cel al stopării acțiunii ilicite, este neîndoielnic că acestea se înscriu în paleta de măsuri mai largă a mijloacelor de asigurare a apărării și de reparare a prejudiciului, puse la dispoziție în cuprinsul art. 253 C. civ.. Desigur, spre deosebire de instrumentul juridic al despăgubirilor, măsurile reglementate în cuprinsul art. 253 alin. (3) C. civ. asigură o reparație morală a prejudiciilor care sunt tot de ordin moral, dincolo de efectul lor mai energic, de a stopa acțiunea ilicită.

Contrar opiniei reclamantei, constatarea prin hotărâre judecătorească a atingerii aduse drepturilor inerente personalității umane (onoare, demnitate, reputație), singură sau dispusă alături de obligarea publicării hotărârii prin mijloace ce asigură luarea la cunoștință de către un număr cât mai mare de persoane (presa, rețele de socializare, etc.) reprezintă, în primul rând, o modalitate de reparare morală a prejudiciului (moral) suferit, nu mai puțin relevantă decât cea pecuniară, exemple de acest fel fiind regăsite chiar în jurisprudența CEDO la care partea se raportează (în acest sens, cauza Cumpănă și Mazăre contra României, Hot. din 17.12.2004, în care s-a statuat, în legătură cu

un alt drept inerent personalității umane, libertatea de exprimare, că simpla constatare a încălcării art. 10 reprezintă, în sine, o reparație echitabilă suficientă pentru repararea oricărui prejudiciu de ordin moral).

Nemulțumirea reclamantei față de soluția adoptată nu legitimează în niciun fel critica acesteia, fie cu referire la nerespectarea unor standarde și exigențe de motivare, fie cu referire la existența unor considerente contradictorii, pe care le atribuie în mod forțat soluției care, prin caracterul derizoriu al sumelor acordate, ar contrazice în opinia sa funcția reparatorie și pe cea prevenită a răspunderii civile delictuale.

Deși admite că toate criteriile de cuantificare a prejudiciului moral sunt subordonate conotației aprecierii rezonabile, pe o bază echitabilă, corespunzătoare prejudiciului cauzat victimei, reclamanta pretinde a fi despăgubită în raport de criteriul obiectiv indicat prin acțiune, respectiv funcție de numărul total de cititori ai articolelor publicate de pârât pe pagina personală de Facebook, considerând că doar așa se asigură o reparare integrală a prejudiciului moral. Or, ceea ce omite reclamanta în susținerea criticii este faptul că, pe tărâmul prejudiciilor de ordin moral, nu se poate vorbi și nici asigura reparații integrale deoarece astfel de prejudicii nu sunt supuse unei evaluări precis cuantificabile, după criterii fixe ori obiective, ci ele se determină în apreciere, funcție de ansamblul circumstanțelor cauzei și din voință de a asigura o oarecare satisfacție merită să contrabalanseze efectul vătămării.

În considerarea tuturor acestor considerente, apreciind, ca și în cazul recursului pârâtului, că deși invocate, dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 8 C. proc. civ. nu au putut fi reținute în raport de conținutul criticilor formulate, în timp ce motivul de recurs dat de art. 488 alin. (1) pct. 6 C. proc. civ. nu s-a verificat pe aspectele analizate, Înalta Curte va respinge ca nefondat și acest recurs.

PENTRU ACESTE MOTIVE

ÎN NUMELE LEGII

D E C I D E

Respinge, ca nefondate, recursurile declarate de reclamanta A. și de pârâtul B. împotriva deciziei nr. 283 din 7 septembrie 2022 a Curții de Apel Craiova, secția I civilă.

Definitivă.

Pronunțată astăzi, 24 mai 2023, prin punerea soluției la dispoziția părților, prin mijlocirea grefei, conform art. 402 C. proc. civ.